

Stockholm 2021-03-08

Publicistklubben ber härmed att få lämna synpunkter på *Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter om mediestöd (MPRTFS 2021:2)*. Angående mediestöd enligt mediestödsförordningen.

Robert Aschberg
ordförande

Vår referens:
Nils Funcke
nil.funcke@gmail.com
072 - 563 38 64

Till

Myndigheten för press radio och tv

nyttmediestod@mppt.se

Yttrande över förslag till föreskrifter om mediestöd

Inledning

Publicistklubben har sedan 1874 verkat för en vid tryck- och yttrandefrihet. Det var PK som initierade införandet av etiska regler för pressen. Det självreglerande system som med Allmänhetens Pressombudsman (PO) och Pressens Opinionsnämnd (PON) har nu tillämpats i över 100 år. Sedan 1 januari 2020 omfattar systemet även etermedia vad gäller skyddet för den personliga integriteten. Huvudmän för självregleringen är TU – Medier i Sverige, Sveriges Tidskrifter, Journalistförbundet, Publicistklubben, TV4, Sveriges Television (SVT), Sveriges Radio (SR) och Utbildningsradion (UR). PO har omvandlats till Allmänhetens Medieombudsman (MO) och PON till Mediernas Etiknämnd (MEN).

Övergripande synpunkter

Att den självreglerande verksamheten står fri från stat och myndigheter är en grundbult i hela konstruktionen. Om denna självständighet genom eget agerande eller genom utformningen av regler och myndighetsbeslut ens kan ifrågasättas riskerar självregleringen att tappa i trovärdighet. Publicistklubben ser med stor oro på den sammankoppling mellan självregleringen och myndighetsutövning som blir en följd av förslaget till föreskrifter.

Krav på etik och kvalitet i mediestödsförordningen

Av SFS 2018:2053 framgår att prövningen för att beviljas mediestöd utöver vissa mätbara och förutsebara kriterier ska omfatta även själva sakinnehållet. I mediestödsförordningen talas om *oberoende nyhetsförmedling* och *hög kvalitet*. Under rubriken "allmänna förutsättningar" anges att mediestöd får lämnas till allmänna nyhetsmedier som "följer god medieetisk sed".

Synpunkter i detalj

2 § andra stycket

Det finns en brist på förutsebarhet i begreppet "regelmässigt".

2 § tredje stycket

Utformningen av bestämmelsen väcker en rad frågor som samtidigt belyser förslagets brist på förutsebarhet och tydlighet. Vad avses med "bland annat", vad är "manipulerad" information och "etablerad vetenskap och kunskap"? Är några av de frågor som skulle behöva belysas redan i föreskrifterna och inte överlåtas till Mediestödsnämnden att definiera genom praxis.

5 §

Enligt bestämmelsen får en begränsning av de "ämnesområden" som mediet bevakar endast ske av geografiska skäl. I övrigt ställs krav på att nyhetsmediet ska spegla en

bredd av olika ämnesområden. Vi ställer oss frågande till denna begränsning. Innebär det att tidningar och webbsidor som nischat in sig på bevakning av en viss bransch eller samhällsfråga inte kan komma i fråga för stöd?

8 § första stycket

Skrivningen är otydlig. Den kan tolkas som att enbart material som producerats av den egna redaktionen får räknas. Åtskilliga tidningar är beroende av bidrag från frilansare.

8 § andra stycket

"Betydande redaktionell bearbetning" uttolkas i förslaget som att materialet ska skilja sig från "källmaterialet". Vi efterlyser en definition av vad myndigheten avser med källmaterial och betydande bearbetning.

10 § andra stycket

Att ledningen ska ha "ansvar för hela innehållet" kan tolkas som att ensamansvaret i tryckfrihetsförordningen inte ska tillämpas. Ansvaret vilar på utgivaren och kan inte delegeras till ett kollektiv.

14 § första stycket

I förslaget har den tidigare skrivningen om "praxis" inom det medieetiska systemet ersatts med "bedömningar om god publicistisk sed som utarbetats". Även denna skrivning är problematisk.

När det gäller beslut i PON och MEN har och är nämnden mån om att inte hänvisa till tidigare prövningar och därmed inte utveckla en "sed" eller "praxis". Varje fall bedöms på sina egna meriter. Visserligen kan en huvudlinje skönjas om vem som t.ex. anses vara en offentlig person men detta är ett synnerligen svår fångat begrepp som definieras från fall till fall.

14 § andra stycket

Enligt förslaget ska medier som ansluter sig till det medieetiska systemet presumeras att uppfylla kravet på god medieetisk sed. Presumtionen kan brytas vid "tydliga indikationer". Vad avses med "tydliga" och "indikationer"?

Även i övrigt kännetecknas bestämmelserna av tvetydigheter och otydligheter. Det ger inte den förutsebarhet som ska känneteckna god förvaltningssed.

Avslutande slutsatser och synpunkter

Myndigheten för press, radio och tv har i uppdrag att verkställa det regering och riksdag beslutat. Skrivningarna om "god medieetik" och "hög kvalitet" som finns i mediestödsförordningen (SFS 2018:2053) är högtidliga men hopplöst svåra att tolka, konkretisera och tillämpa.

Myndigheten väljer att lägga det medieetiska systemet som en grundsten i sitt regelbygge. Det är djupt problematiskt för såväl myndigheten som för det medieetiska systemet.

Förslaget innebär att myndighet utan egen prövning initialt godtar att medier anslutna till självregleringen uppfyller god etik. Medier som inte är anslutna ska däremot provas av en myndighet mot de etiska regler som de traditionella medierna enats om.

Vi har svårt att se hur prövningar på dessa grunder ska kunna förenas med kravet på saklighet, opartiskhet och likabehandling som ska präglade och genomsyra svenska myndigheter.

För det självreglerande medieetiska systemet innebär det en påtaglig risk vad gäller dess självständighet och integritet. Denna sammanvävning av statlig myndighetsutövning och självreglering undergräver trovärdigheten i det självreglerande systemet. Om myndigheten häver presumtionen för ett nyhetsmedium framstår det som att MO/MEN står under överprövning av en myndighet.

Att i ett stödsystem föra in och pröva vad som är "ansvarstagande nyhetsförmedling" riskerar att medierna blir återhållsamma med eller avstår från att släppa fram forskare och debattörer som har en avvikande uppfattning, till exempel hur en pågående pandemin bäst bekämpas. Eftersom de då "bidrar" till att sprida tvivel om den officiella, av regeringen och myndigheterna fastlagda strategin och därmed riskera att inte få eller bli av med ett beviljat stöd.

Robert Aschberg
ordförande

/Nils Funcke
föredragande